

Mer eller mindre marked?

Norges Energidager
13. oktober 2011

Audhild Kvam

Enovas formål

Enovas hovedformål er å fremme en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon.

Energiomleggingen er en langsiktig satsing på utviklingen av markedet for effektive og miljøvennlige energiløsninger som bidrar til å styrke forsyningssikkerheten for energi og redusere utslippene av klimagasser.

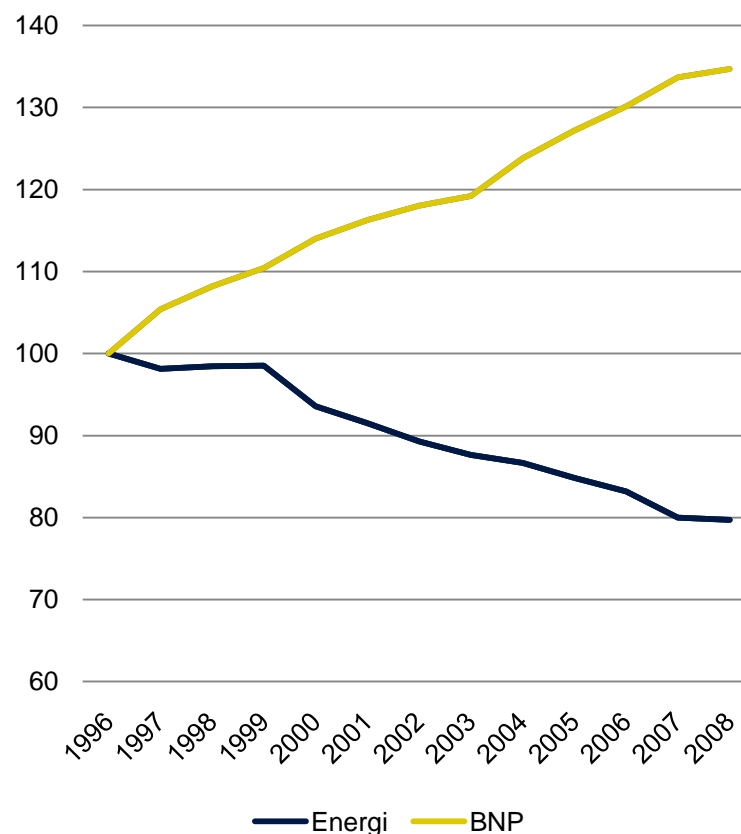

Energibruk og potensialer for sparing

Energibruk mot 2010

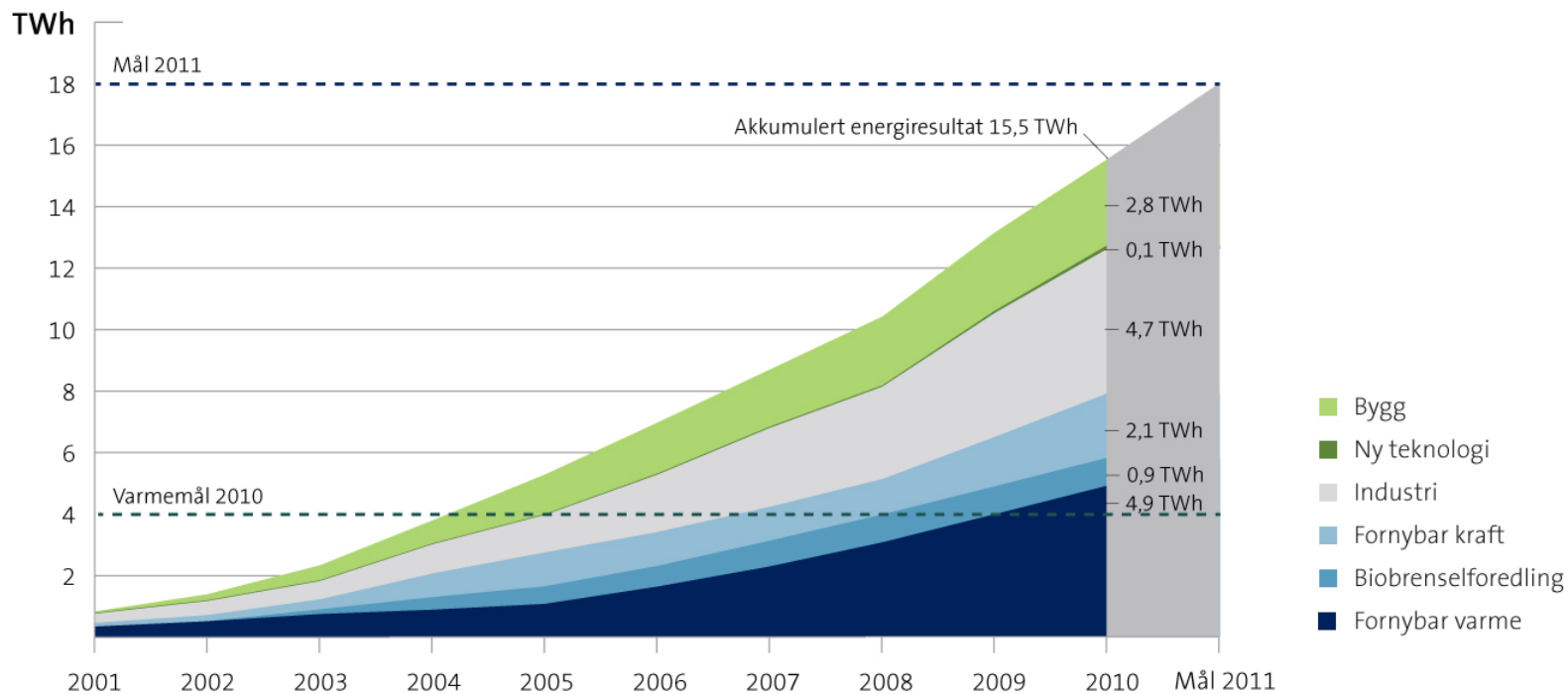
- BNP har økt med ca 35% fra 1996 til 2009.
- Med nesten uendret energibruk betyr det at energiintensiteten har falt med om lag 20 %.
- Med uendret intensitet fra 1996 ville energibruken vært 25% høyere
- Det tilsvarer drøyt 55 TWh (all energibruk), drøyt 25 TWh el.

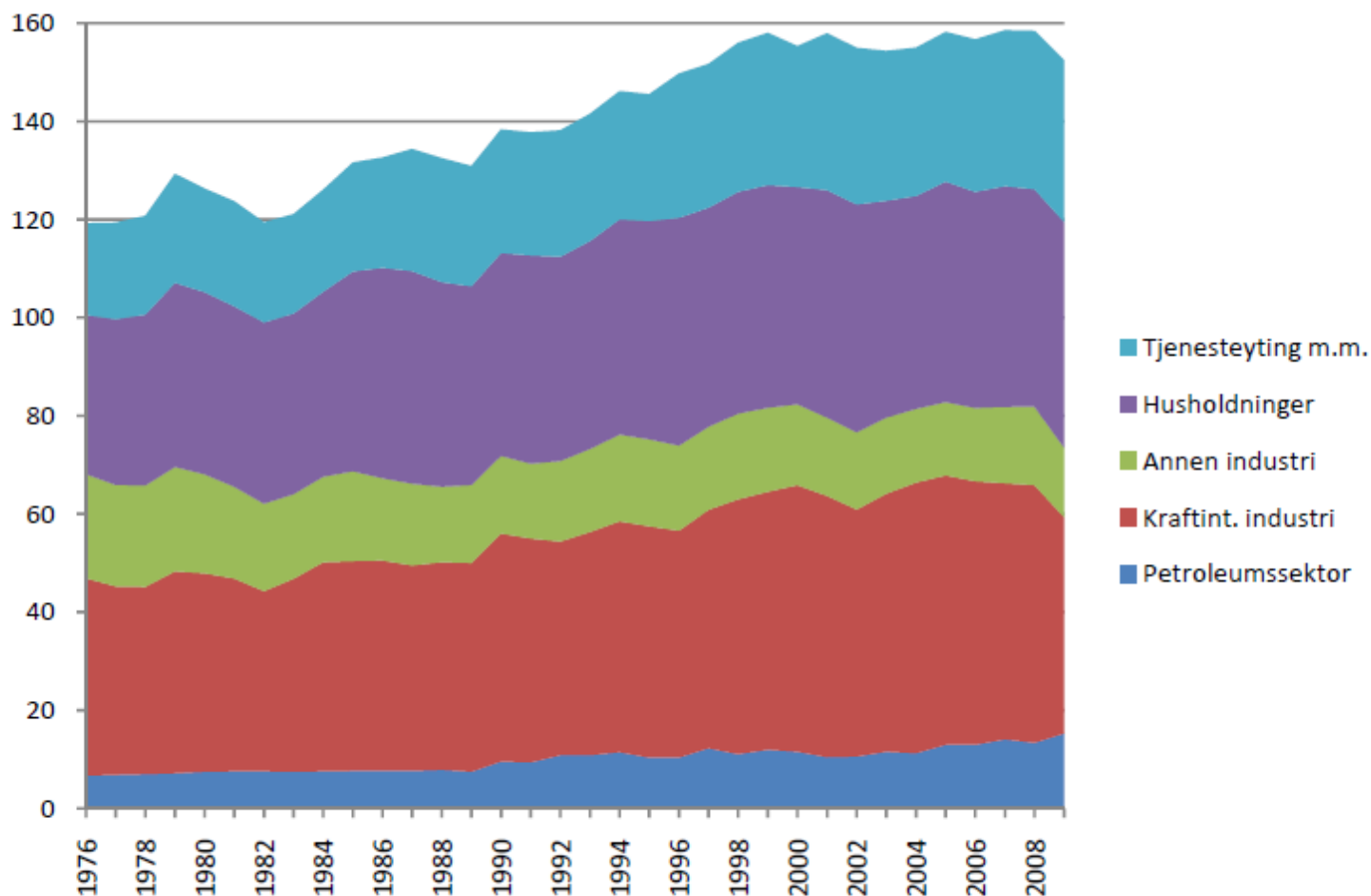
Enovas energiresultat

ENERGIRESULTATER OG ENERGIMÅL

Energibruk fordelt på sektorer

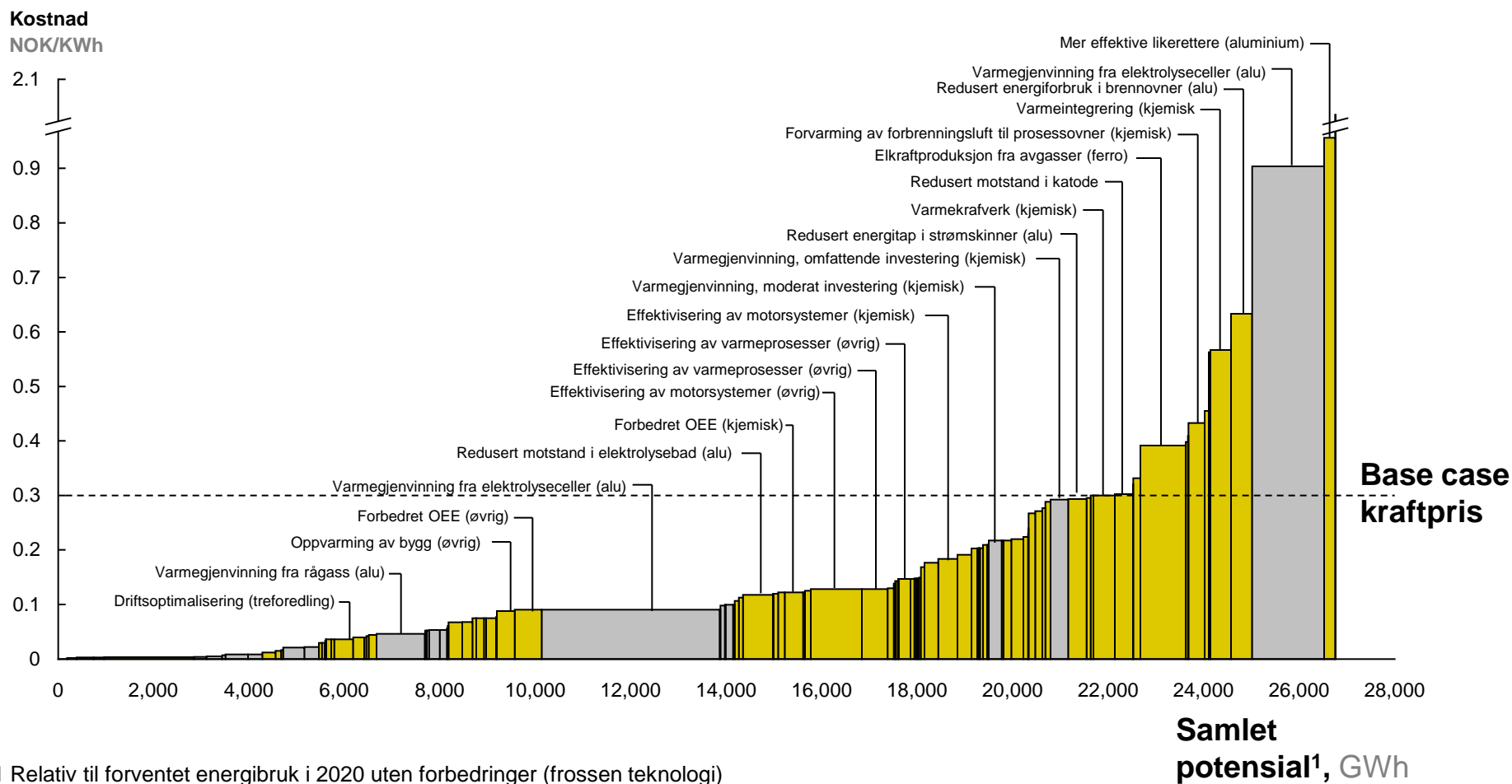

Figur 1.4 Stasjonær energibruk i Fastlands-Norge etter sektorer. Kilde: SSB

Lønnsomme potensialer for effektivisering i industrien

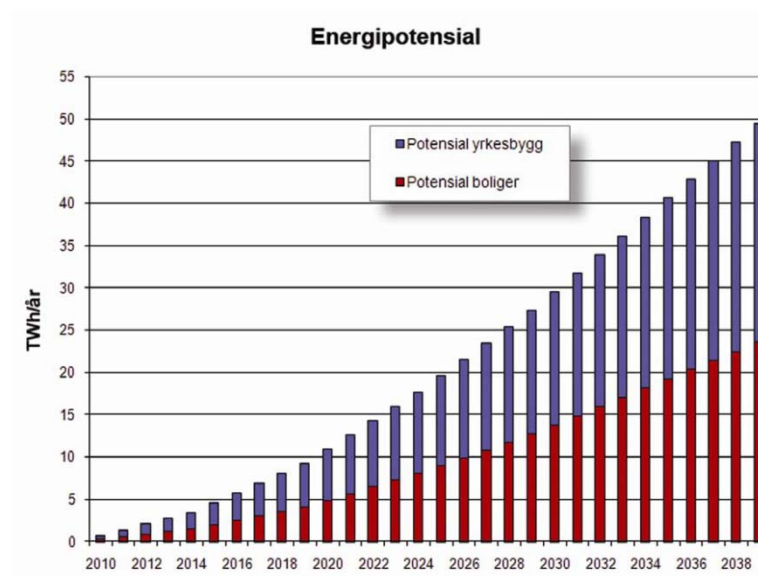
Kostnadskurve for aluminium, kjemisk industri, treforedling og ferrolegeringer

Potensialet i bygg

- Det finnes ulike typer potensialer:
  - Teknisk
  - Økonomisk
    - Samfunnsøkonomisk
    - Bedrifts-/privatøkonomisk
  - Atferdsmessige
- Arnstad-utvalgets 40 TWh er et teknisk potensial
- Modeller legger også inn forutsetninger om utvikling i TEK

Figur 2: Beregnet enerisparepotensial fram mot 2020 og 2040.

Hvorfor skjer det ikke mer ?

- Det skjer mye både i husholdninger, i offentlig og privat tjenesteyting og i industrien, men langt mindre enn det potensialet tilsier.
- Er det andre faktorer som står i veien for å utløse potensialet?

Adferd, Barrierer og Virkemidler

Hvilken adferd gir effektiv energibruk?

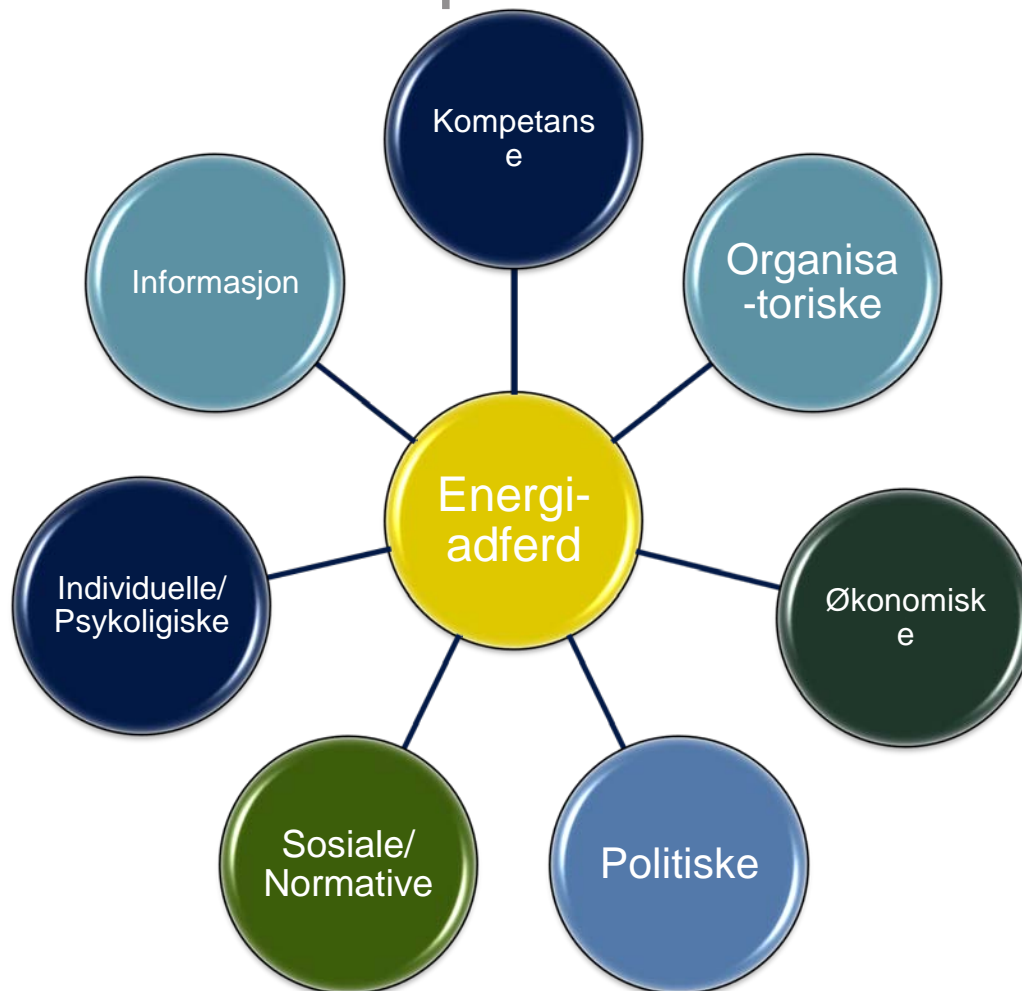

- Effektivisering av kjerneprosesser i industrien
- Utnytting av overskuddsenergi i industrien
- Investering i lavenergibygge/ passivhus for husholdninger og næringsbygg
- Energireduserende tiltak i bygningsmassen
- Rehabilitering til god energistandard når man først pusser opp
- Kjøp av produkter som bidrar til å spare strøm
- Ha en adferd som reduserer forbruket

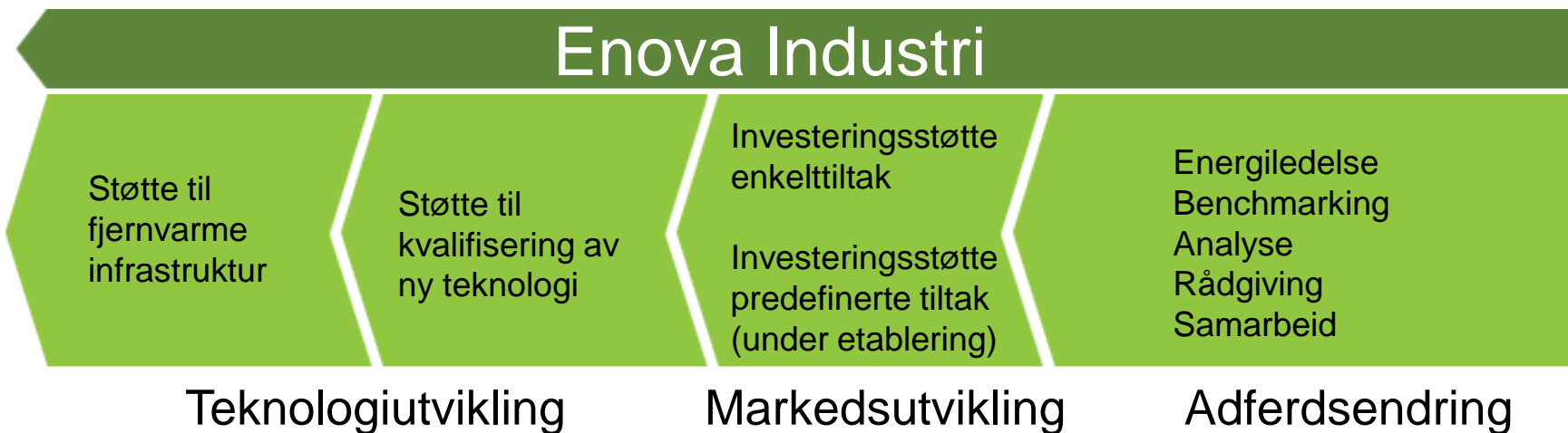
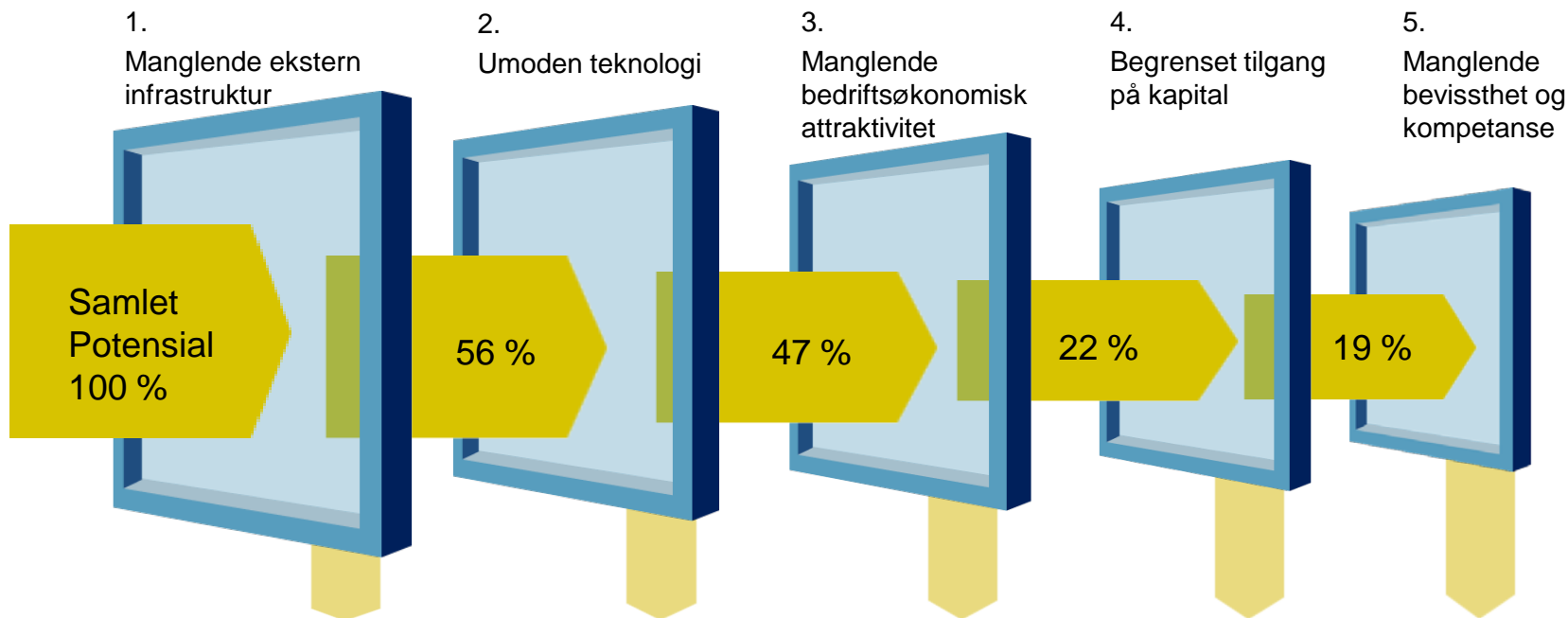
Barrierer

- årsaken til at et potensial ikke blir utløst

Barrierer og virkemidler i industrien

Barrierer og virkemidler- Nybygg og rehabilitering næringsbygg

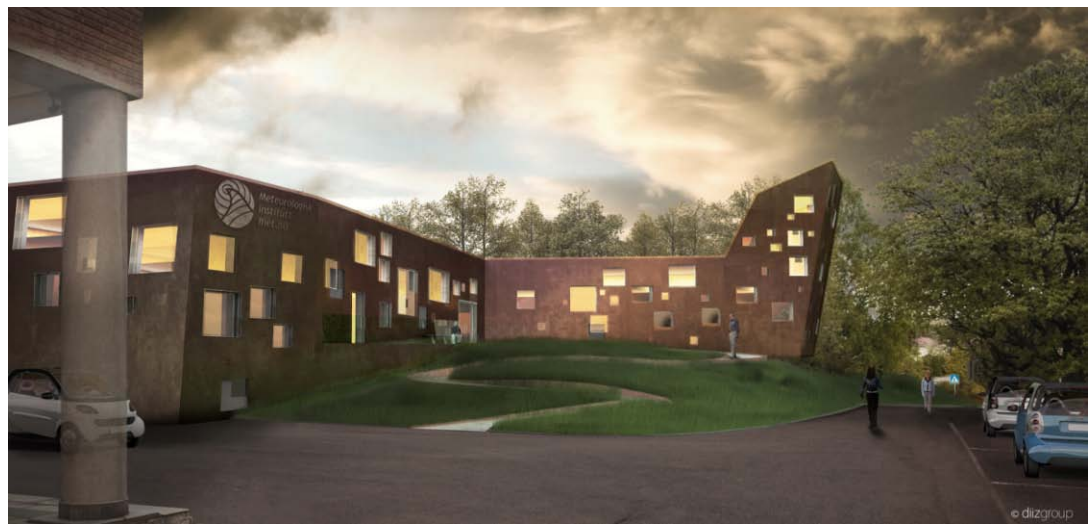
Barrierene

Kunnskap - kompetanse - kostnad

Virkemidler

Informasjon - rådgivning - støtte

*Meteorologisk
institutt*

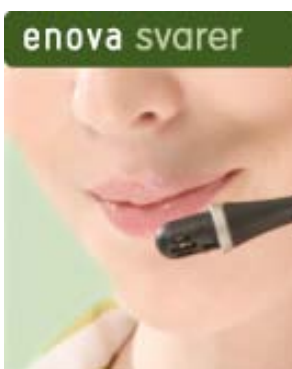
Barrierer og virkemidler for husholdningene

Barrierer:

- Energieffektivisering lavinteresse
- Man vet ikke som skal til, eller hvordan det skal gjøres
- Manglende rådgiver-ledd
- Effektivisering oppleves for dyrt

Virkemidler:

- Rådgivning
- Tilskuddsordning
- Støtte til passivhus/ lavenergiboliger
- Holdningsskapende arbeid
- Enova anbefaler

Noe vi vet har virket

Konvertering fra varme til el i industrien

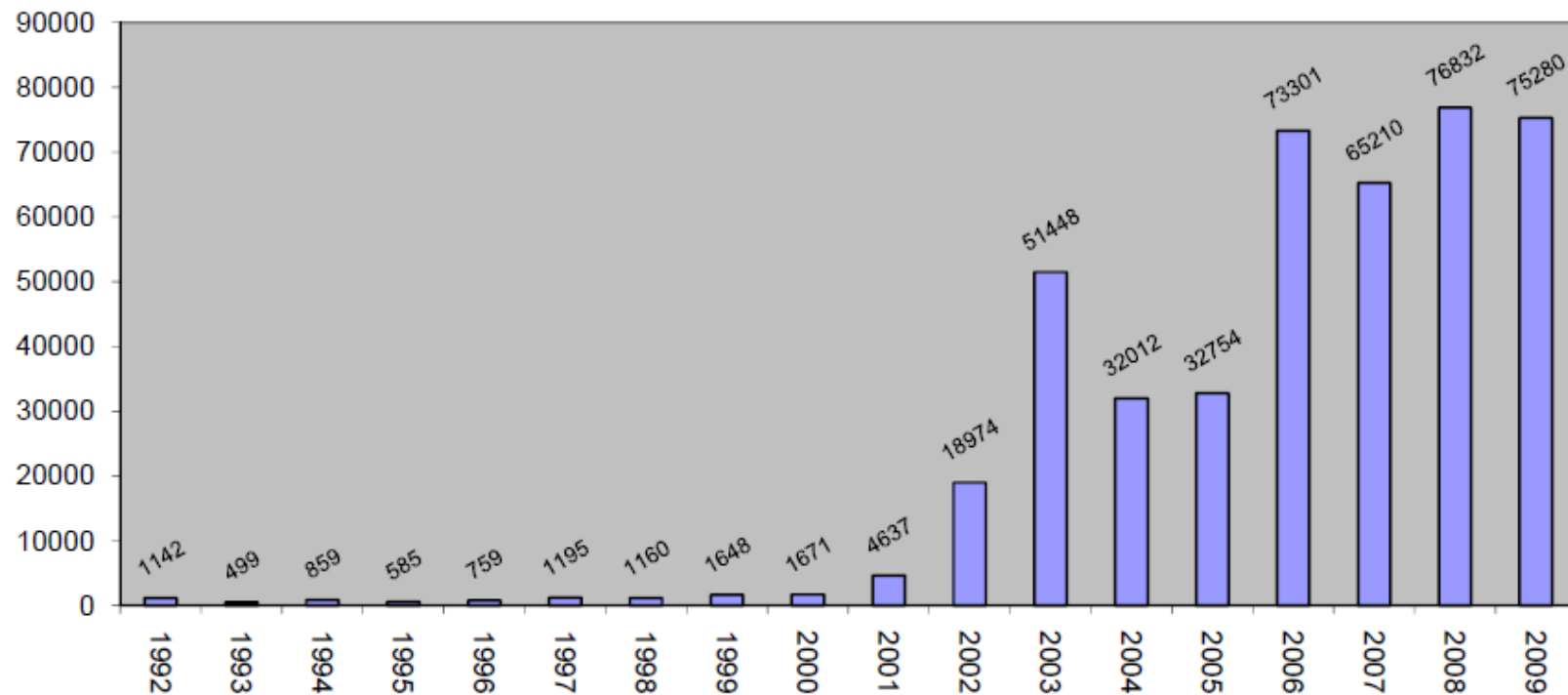
- Finnfjord og Elkem Thamshavn (Bluestar) er to smelteverk som har investert i utstyr som konverterer høytemperatur varme til el med til sammen 430 GWh.
- Direkte overførbart til andre smelteverk
- Dette vil spare nettutbygging og energikostnader

Enovas tilskuddsordning til husholdninger

Varmepumper luft/luft 1992-2009

Enova anbefaler – vindu og

KALDE FORHOLD HJEMME?

SKIFT VINDUER!

Når sprengkulda truer både rørene og den gode stemningen hjemme, er det to tiltak som er mer effektive enn noen andre. Å etterisolere og skifte til 3-lags lavenergvinduer bidrar til å holde boligen og kjærligheten varm, støvsmugliffene lave og trykkløst høyt. Dessuten øker det verdien på hjemmet ditt. Det er rett og slett de beste investeringene du kan gjøre. Enova anbefaler etterisolering og 3-lags lavenergvinduer. Les mer på www.enovaanbefaler.no

Når du først skal gjøre noe, gjør det skikkelig!

VINN SNEKKEARBELD VERDIT kr 100.000,-
se enovaanbefaler.no

ISFRONT HJEMME?

ETTERISOLER!

Når sprengkulda truer både rørene og den gode stemningen hjemme, er det to tiltak som er mer effektive enn noen andre. Å etterisolere og skifte til 3-lags lavenergvinduer bidrar til å holde boligen og kjærligheten varm, støvsmugliffene lave og trykkløst høyt. Dessuten øker det verdien på hjemmet ditt. Det er rett og slett de beste investeringene du kan gjøre. Enova anbefaler etterisolering og 3-lags lavenergvinduer. Les mer på www.enovaanbefaler.no

Når du først skal gjøre noe, gjør det skikkelig!

VINN SNEKKEARBELD VERDIT kr 100.000,-
se enovaanbefaler.no

Nyskapende samarbeid hever nybygg til passivhusnivå

Brattørkaia 15 i Trondheim

14 000 m², ferdig 2012–2013

Entra Eiendom og Direktoratet for Naturforvaltning har inngått nyskapende leieavtale *før* bygget bygges, der merkostnadene ved å velge energieffektive løsninger fordeles mellom eier og leietaker.

Entra har mottatt:

- 10 timer innledende bistand fra Enovas rådgiverteam
- 50 000 kr i støtte fra Enova til energiberegninger og passivhusstudie

Entra skal søke om full passivhusstøtte til prosjektet, i overkant av 4 millioner kroner

Konklusjon

- Mer eller mindre marked?
- Gjerne mer, men alt skjer ikke like fort.
- Hvis markedet hadde fungert perfekt, ville økonomiske lønnsomme tiltak blitt gjennomført, men det blir det i mange tilfeller ikke.
- Enova kan bidra til å bygge ned barrierer og få forgang i markedene

Takk for meg

Støtteprogram og rådgivning
www.enova.no

Enova Svarer:
Tlf: 08049